

Hoofdstuk 3
Zorgen om kinderen

Versie 1

Uitgiftedatum: 08-04-2021

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Inhoud

Inleiding	blz. 3
Hoofdstuk 1: Kinderen met opvallend gedrag	
1.1 Opvallend gedrag	blz. 4
1.2 Oorzaken van opvallend gedrag	blz. 4
1.3 Kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand of ontwikkelingsstoornis	blz. 5
1.4 Stappenplan signaleren en onderkennen van opvallend gedrag en ontwikkelingsstoornis	blz. 5
1.5 Omgaan met kinderen met opvallend gedrag	blz. 7
Hoofdstuk 2: Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling	blz. 8
2.1 Route 1: Signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	blz. 9
2.2 Route 2: Signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een medewerker	blz. 14
2.3 Route 3: Signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling	blz. 19
Hoofdstuk 3: Protocol ter voorkoming van pestgedrag	blz. 23
3.1 Uitgangspunten	blz. 23
3.2 Begripsomschrijving	blz. 23
3.3 Aanpak bij pestgedrag	blz. 24
3.4 Als pesten blijft doorgaan	blz. 25
3.5 10 Gouden regels	blz. 25
3.6 Adviezen aan ouders	blz. 26

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Zorgen om kinderen

Inleiding

Signaleren begint vaak met een niet-pluis gevoel. Bij signaleren gaat het in de eerste plaats om de zorg die de pm-er heeft over een kind, waarvoor hij/zij geen geruststellende verklaring kan vinden. Als er zorgen zijn over de ontwikkeling van een kind kan dat meerdere oorzaken hebben. Er kan een ontwikkelingsstoornis aan ten grondslag liggen maar ook omgevingsfactoren kunnen van invloed zijn. In dit beleidsstuk staat beschreven hoe FloreoKids met deze signalen omgaat.

Wanneer FloreoKids geconfronteerd wordt met signalen van kindermishandeling in de thuissituatie, een geweld- of zedendelict door een medewerker of seksueel overschrijdend gedrag door kinderen op de opvang, dan volgt zij de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit protocol is, met inachtneming van geldende wetgeving, opgesteld om medewerkers handvatten te bieden in dit soort situaties. In hoofdstuk 2 wordt deze meldcode uitgebreid beschreven.

Verantwoordelijkheden binnen FloreoKids per functie:

- **De pedagogisch medewerker** (in dit document aangeduid als 'pm-er') is deskundig in het herkennen en bespreken van signalen die kunnen wijzen op huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze signalen worden zo snel mogelijk neergelegd bij de aandachtsfunctionaris. De pm-er is ook alert op signalen die wijzen op een geweld- of zedendelict gepleegd door een collega of signalen die wijzen op seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.
- **De aandachtsfunctionarissen** (in dit document aangeduid als locatiewoofden) zijn binnen FloreoKids de locatiewoofden. Zij zijn opgeleid tot deze functie en verantwoordelijk voor een juiste volgorde van de te nemen stappen en begeleiden de pm-ers hierin. Het locatiewoof is deskundig in het signaleren, handelen en delen van zorg en is op de hoogte van de meldcode en afspraken binnen FloreoKids. De locatiewoof heeft tevens contact met Veilig Thuis en is verantwoordelijk voor de verslaglegging tijdens het proces.
- **De directeur** draagt de eindverantwoordelijkheid voor de uitvoering van dit protocol. Hij wordt door het locatiewoof aan het begin van een casus op de hoogte gebracht van de situatie en wordt bij het doen van een melding of adviesaanvraag bij Veilig Thuis vooraf geïnformeerd. Daarnaast heeft de directeur een centrale rol in de route bij signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een collega en de route grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Voor de volledigheid is dit stappenplan niet alleen voor signalen en zorgen rondom vermoedens van kindermishandeling of grensoverschrijdend gedrag, maar ook voor signalen en zorgen rondom de ontwikkeling van de kinderen. Door deze procedures te koppelen in dit stappenplan, kan er automatisch geschakeld worden naar het andere proces als dit van toepassing is (het begint b.v. met zorgen over de ontwikkeling, maar kan later duiden op een lastige situatie thuis). Daarom is het afwegingskader van de meldcode ook aangevuld met vergelijkbare stappen voor zorgen om ontwikkeling van kinderen.

Indeling van dit protocol

Dit protocol bestaat uit de volgende delen:

Hoofdstuk 1: Kinderen met opvallend gedrag

Hoofdstuk 2: Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

met daarin de 3 stappenplannen van de meldcode:

2.1 Route 1 Signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

2.2 Route 2 Signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een medewerker

2.3 Route 3 Signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Hoofdstuk 3: Protocol ter voorkoming van pestgedrag

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Hoofdstuk 1 Kinderen met opvallend gedrag

Elk kind is anders. Elk kind zal zich in zijn of haar eigen tempo ontwikkelen. Het ene kind loopt eerder, het andere kind praat eerder. Er zijn allerlei factoren die daar invloed op hebben.

In grote lijnen kan een beeld geschetst worden van het normale (gemiddelde) verloop van diverse ontwikkelingen bij kinderen. Door observatie die in het dagelijks handelen van de pm-ers is verweven, zoals de jaarlijkse gerichte observatie die wordt uitgevoerd, zijn zij bewust bezig te kijken naar ontwikkeling en welbevinden van het kind (de kinderen). Voor de jaarlijkse observaties maakt FloreoKids voor dag- en peuteropvang en voor- en naschoolse opvang gebruik van het observatie- en evaluatie instrument KIIK! (zie hiervoor protocol 3.2. Observatiemethodiek KIIK!).

Aan de hand van deze observaties of door de dagelijkse opgang met een kind, kan een zorg aangaande de ontwikkeling ontstaan. Als er een achterstand in de ontwikkeling wordt vermoed, is het van belang dit tijdig te signaleren, zodat het kind uiteindelijk de hulp kan krijgen die het nodig heeft.

In beleidsstuk 3.3.b zijn een aantal bijlages te vinden die gebruikt kunnen worden als naslagwerk voor de pm-er of om de ouders informatie te geven over de gemiddelde ontwikkeling van een kind:

bijlage 1 is een overzicht met het verloop van de ontwikkelingen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling, motorische ontwikkeling, spraak-taal ontwikkeling, spelontwikkeling en ontwikkeling van de zelfredzaamheid bij kinderen van 0 tot 8 jaar.

bijlage 2 benoemt signalen die kunnen duiden op een taal- spraak problematiek

bijlage 3 wordt gesproken over 'minimum spreeknormen'

Aangezien opvallend gedrag ook kan voortkomen uit een ontwikkelingsvoorsprong, geeft *bijlage 4* een signaallijst om een ontwikkelingsvoorsprong te kunnen herkennen bij een kind.

1.1 Opvallend gedrag

Opvallend gedrag kan zich op vele manieren openbaren. Het is gedrag dat afwijkt van het normale, gemiddelde gedrag. Het kan zich uiten in koppig en dwars gedrag, niet luisteren of snel afgeleid zijn, waardoor het voor problemen binnen de groep zorgt. Er moet bijvoorbeeld te veel aandacht worden besteed aan het kind, waardoor de pm-er het gevoel heeft niet meer genoeg aandacht te kunnen geven aan de rest van de groep. Ook kunnen de zorgen ontstaan omdat de pm-er constateert dat een kind van 2 nauwelijks of niet praat binnen de groep of omdat een baby van 3 maanden het speeltje, wat heen en weer beweegt voor het gezicht, niet volgt met zijn ogen. Bij schoolkinderen kan het tevens gaan om omgangproblemen met andere kinderen of agressief gedrag.

Naast deze zogenaamde faseproblemen zijn er ook gedragingen die niets met de normale ontwikkeling van het kind te maken hebben, maar meer met specifieke kenmerken van het kind, die voor opvoeders moeilijk te hanteren zijn (hyperactief gedrag, moeilijk temperament).

Elk kind doorloopt een aantal stappen in de ontwikkeling. Als deze stappen op bepaalde leeftijden niet worden gemaakt zijn dit signalen dat de ontwikkeling van het kind niet ongestoord verloopt. Dit zijn "alarmsignalen". Het betekent dat er verder gekeken moet worden en dat overleg met de ouders nodig is.

1.2 Oorzaken van opvallend gedrag.

Er kunnen vele oorzaken voor opvallend gedrag zijn. Behalve de ontwikkelingsfase (een ontwikkelingsachterstand of een ontwikkelingsvoorsprong), kan het temperament een rol spelen. Ook de opvoedingsstijl, stressvolle gebeurtenissen in de omgeving zoals echtscheiding en erfelijke, aangeboren en/of verworven aspecten zijn factoren die het gedrag kunnen beïnvloeden. Het gaat te

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

ver om daar in dit protocol uitgebreid op in te gaan. Omdat echtscheiding toch regelmatig voorkomt en dit effect heeft op ieder kind is in beleidsstuk 3.3.a *bijlage 5* toegevoegd. Deze bijlage geeft inzicht op mogelijke effecten per leeftijd. Wanneer er vermoedens zijn dat opvallend gedrag uitingen van kindermishandeling of huiselijk geweld zouden kunnen zijn, wordt het stappenplan Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld in gebruik genomen die in hoofdstuk 2 wordt behandeld.

1.3 Kinderen met een (dreigende) ontwikkelingsachterstand of ontwikkelingsstoornis.

Voorafgaand aan plaatsing (zie *noot hieronder*) van het kind of tijdens de opvang kan duidelijk worden dat een kind een ontwikkelingsachterstand heeft of dreigt op te lopen, of kwetsbaar is door andere oorzaken buiten zichzelf. Ook dan zijn deze kinderen welkom, mits zij binnen een groep kunnen functioneren en opgevangen kunnen blijven worden binnen de mogelijkheden van het personeel en de accommodatie.

Onder kwetsbare kinderen verstaan we:

- Kinderen met een ontwikkelingsachterstand
- Kinderen met een lichamelijke handicap
- Kinderen met een verstandelijke handicap
- Kinderen met gedragsproblemen
- Kinderen met ouders in crisissituaties of probleemsituaties.

Voor begeleiding en ondersteuning van deze kinderen kan dan ook gewerkt worden met het in dit protocol beschreven stappenplan.

Noot voor Planning & Plaatsing:

Als een van bovenstaande punten door ouders op het inschrijfformulier is vermeld, neemt de plaatsingsmedewerker contact op met het locatiehoofd, voordat een plaatsingsaanbod wordt gedaan. Het locatiehoofd nodigt de ouders uit voor een gesprek, om te kunnen beoordelen of het kind geplaatst kan worden binnen de opvang zoals FloreoKids die biedt. Indien dit op dat moment mogelijk lijkt te zijn, wordt met de ouders een proefperiode afgesproken en evaluatiemomenten. Het is mogelijk dat tijdens één van de evaluatiemomenten het locatiehoofd en/of ouders tot de conclusie komen dat het kind toch niet past op de opvang zoals FloreoKids die biedt. De situatie kan te belastend zijn voor het kind zelf, voor de pm-ers en/of voor de overige kinderen. FloreoKids is dan voorbehouden om de opvang in overleg met ouders of eenzijdig te beëindigen.

Opvallend gedrag kan ook een symptoom zijn van een ontwikkelingsstoornis. Hierbij gaat het om een duidelijke afwijking van de gebruikelijke ontwikkeling die als storend en/of afwijkend wordt ervaren door de ouders, het kind en/of de pm-ers of allemaal. Dit kan voorkomen op het gebied van de lichamelijke, verstandelijke en emotionele ontwikkeling. Het is van belang dat de pm-ers in kunnen schatten of iets zorgelijk is en zo ja, of er actie moet worden ondernomen. De diagnose zal door deskundigen worden gesteld.

1.4 Stappenplan signaleren en onderkennen van opvallend gedrag en ontwikkelingsstoornissen

Het navolgende stappenplan geeft een aantal richtlijnen voor het verhelderen van vragen, twijfels en zorgen rond de ontwikkeling en/of het gedrag van het kind. Van alle ondernomen stappen wordt verslag gemaakt in het standaard verslag (*formulier A15*). Dit formulier moet gedurende de opvang van het kind bewaard worden in het kinddossier of indien de intern begeleider is ingeschakeld, bij de intern begeleider. Een kopie van het formulier wordt dan in het kinddossier bewaard. Bij doorstromen naar een volgende groep/ locatie of naar NSO moet het verslag overgedragen worden.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Stap 1. Signaleren

Er valt iets op in de dagelijkse opvang of n.a.v. de structurele observatie aan de ontwikkeling of gedrag van een kind in de groep. Het is nog niet duidelijk of het iets is om bezorgd over te zijn.

Omschrijvingen kunnen vaag zijn. Bijvoorbeeld "Hij doet vreemd" of "Ze is zo wild". Of er is zorg omdat het beeld van de ontwikkeling achter blijft bij wat gemiddeld "gewoon is te noemen". Het signaal geeft aan dat er iets moet worden ondernomen. De pm-er bespreekt de zorg over dit kind in het groepsoverleg. Afhankelijk van de zorg of het gedrag wordt de leidinggevende en/of intern begeleider gevraagd aanwezig te zijn bij dit overleg of mondeling/via mail geïnformeerd waarbij zij evt. advies en ondersteuning kan geven. *Formulier A15* dient vanaf deze stap ingevuld te worden.

Stap 2. Verhelderen

a. Als er in overleg met de leidinggevende besloten wordt een extra en/of gerichte observatie te doen, vraagt de pm-er de ouders hiervoor toestemming. Tevens wordt toestemming aan de ouders gevraagd om eventueel een observatie uit te laten voeren door de Interne begeleider en om eventueel informatie in te mogen winnen bij het consultatiebureau (bij kinderen jonger dan 4 jaar) of de school van het kind (bij kinderen ouder dan 4 jaar).

Afhankelijk van het type opvallend gedrag wordt de rapportage door de pm-er ingevuld of wordt de observatie direct door de Intern begeleider uitgevoerd. Soms is het invullen van de KIIK rapportage echter voldoende. De Interne begeleider hoeft dus niet altijd direct te worden ingeschakeld maar kan wel altijd om advies worden gevraagd. Wanneer de intern begeleider wordt ingeschakeld dient *formulier A15* te worden overgedragen aan de intern begeleider voor verdere invulling hiervan.

b. De bevindingen van de observatie worden in een kort verslag beschreven en daarna door de pm-er en/of Intern begeleider besproken met de collega's en/of leidinggevende. Het is belangrijk dat er rekening gehouden wordt met de privacy van kind en ouders.

c. Er wordt te allen tijde een afspraak gemaakt om in een persoonlijk gesprek met ouders de uitkomsten van de extra en/of gerichte observatie te bespreken en verder te praten over welke stappen intern en/of gezamenlijk ondernomen kunnen worden.

Aan de hand van de observatie wordt dit gesprek gevoerd door de pm-er samen met de Intern begeleider en/of leidinggevende. Hierover worden van tevoren tussen leidinggevende en pm-er afspraken gemaakt: wie is bij het gesprek aanwezig, wat wordt besproken en wie maakt hiervan verslag. De leidinggevende kan zo nodig ook overleggen met stafmedewerker pedagogiek.

Van dit gesprek wordt een verslag gemaakt wat als bijlage toegevoegd wordt aan *formulier A15*. Als er geen verdere reden is tot actie en de bezorgdheid ongegrond bleek te zijn, wordt er wel een afspraak op langere termijn gemaakt om te kijken of dit nog steeds zo is (zie ook stap 4).

Stap 3. Handelen

In het gesprek met ouders is afgesproken wat de volgende stap zal zijn:

- Afwachten: Er kan worden afgesproken niets te doen. Meestal is het in zulke gevallen goed om wel een vervolgspraak te maken.

- Aanpak wijzigen of bieden van extra stimulatie: als de aanpak thuis en de werkwijze in het kindercentrum en/of school erg van elkaar verschillen, wordt afgesproken hoe de aanpak wordt gewijzigd om één lijn in de aanpak te krijgen. Ook kan het zinvol zijn het kind thuis en op de opvang en/of school extra stimulans te bieden op een bepaald gebied.

- Hulp van derden: Als met de ouders geen oplossing wordt gevonden, kan de vraag aan derden worden voorgelegd. Met elkaar kan de verdere aanpak worden besproken. Ook kan de Interne

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

begeleider en/of de leidinggevende naar een andere instelling verwijzen. Het is handig daarbij vooraf samen een hulpvraag te formuleren.

Soms staan ouders niet open voor de zorgen/twijfels vanuit de opvang. Het is dan raadzaam om te vragen of voor het eigen handelen op de groep advies mag worden ingewonnen bij een deskundige, bijvoorbeeld bij het opvoedbureau of het CJG. Bij twijfel of het gaat om huiselijk geweld of kindermishandeling kan ook advies worden gevraagd bij Veilig Thuis. Dit kan overigens te allen tijde op anonieme basis.

Weigeren ouders dit ook en vraagt de situatie om gerichte actie dan kan besloten worden tot een melding bij Veilig Thuis vanwege bijv. pedagogische verwaarlozing. Hanteer hierbij de "Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling". Melding bij Veilig Thuis wordt altijd gedaan door de leidinggevende en in overleg met directeur.

- Kind verlaat de opvang op korte termijn: pm-ers zullen in overleg met de leidinggevende en zo nodig na overleg met de directeur, bepalen of er verdere stappen ondernomen moeten worden door FloreoKids. Hierbij kan de Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling uit het volgende hoofdstuk ondersteuning bieden.

Stap 4. Opnieuw met ouders praten

Bij het eerste gesprek met de ouders is een vervolgspraak gemaakt. Als destijds is besloten om niets te doen of af te wachten, kan met de ouders worden bekeken of dat de beste keus is geweest. Bij wijzigingen van de aanpak of bieden van extra stimulatie wordt verslag uitgebracht door ouders en pedagogisch medewerker.

Indien de ouders verwezen zijn naar een deskundige, wordt gevraagd hoe de verwijzing verloopt. Van het gesprek wordt door de pedagogisch medewerker en/of leidinggevende/intern begeleider een notitie of een verslag gemaakt.

Stap 5. Afsluiten (of terug naar stap 3)

In overleg met de ouders kunnen alle keuzemogelijkheden opnieuw worden overwogen. Na een bepaalde periode bijvoorbeeld wordt voor een andere aanpak gekozen. Na verwijzing is het belangrijk dat afstemming plaatsvindt tussen de hulpverlening, thuis en in het kindercentrum.

Het is mogelijk dat men al dan niet gezamenlijk tot de conclusie komt dat het kind niet past op één van de voorzieningen van FloreoKids. Het locatiehoofd zal in overleg met de directie treden. De directie is dan voorbehouden om de opvang eenzijdig of na overleg met ouders te beëindigen.

Stap 6. Verwijzen naar deskundigen en instellingen

Als blijkt dat de zorgen om het kind gedeeld worden met de ouders en gezamenlijk besloten wordt anderen in te schakelen om hulp te zoeken, zijn er verschillende mogelijkheden.

Ouders kunnen contact opnemen met de eerstelijnsvoorzieningen waarvoor geen verwijzing noodzakelijk is: het Opvoedbureau, het consultatiebureau (tot 4 jaar) en de huisarts. Deze kunnen een eerste screening doen van de problematiek en de ouders de steun geven die ze op dat moment nodig hebben.

Ouders kunnen contact opnemen met het coördinatiepunt Integrale Vroeghulp (Zuid-Holland Noord – regio Leiden). Integrale Vroeghulp zal met een team van deskundigen het kind vanuit verschillende disciplines bekijken. Er wordt dan een advies gegeven over de aanpak. Er kan echter ook een verwijzing uit voortkomen naar een specifieke discipline als een kinderarts, fysiotherapie, logopedie of een GGZ-instelling (geestelijke gezondheidszorg).

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Hoofdstuk 2. Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Definitie kindermishandeling en huiselijk geweld

Kindermishandeling is elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Kenmerken van kindermishandeling kunnen zijn: angst, onmacht, isolement, eenzaamheid en loyaliteit.

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

In dit hoofdstuk worden de drie stappenplannen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling uitgebreid beschreven:

2.1 Signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

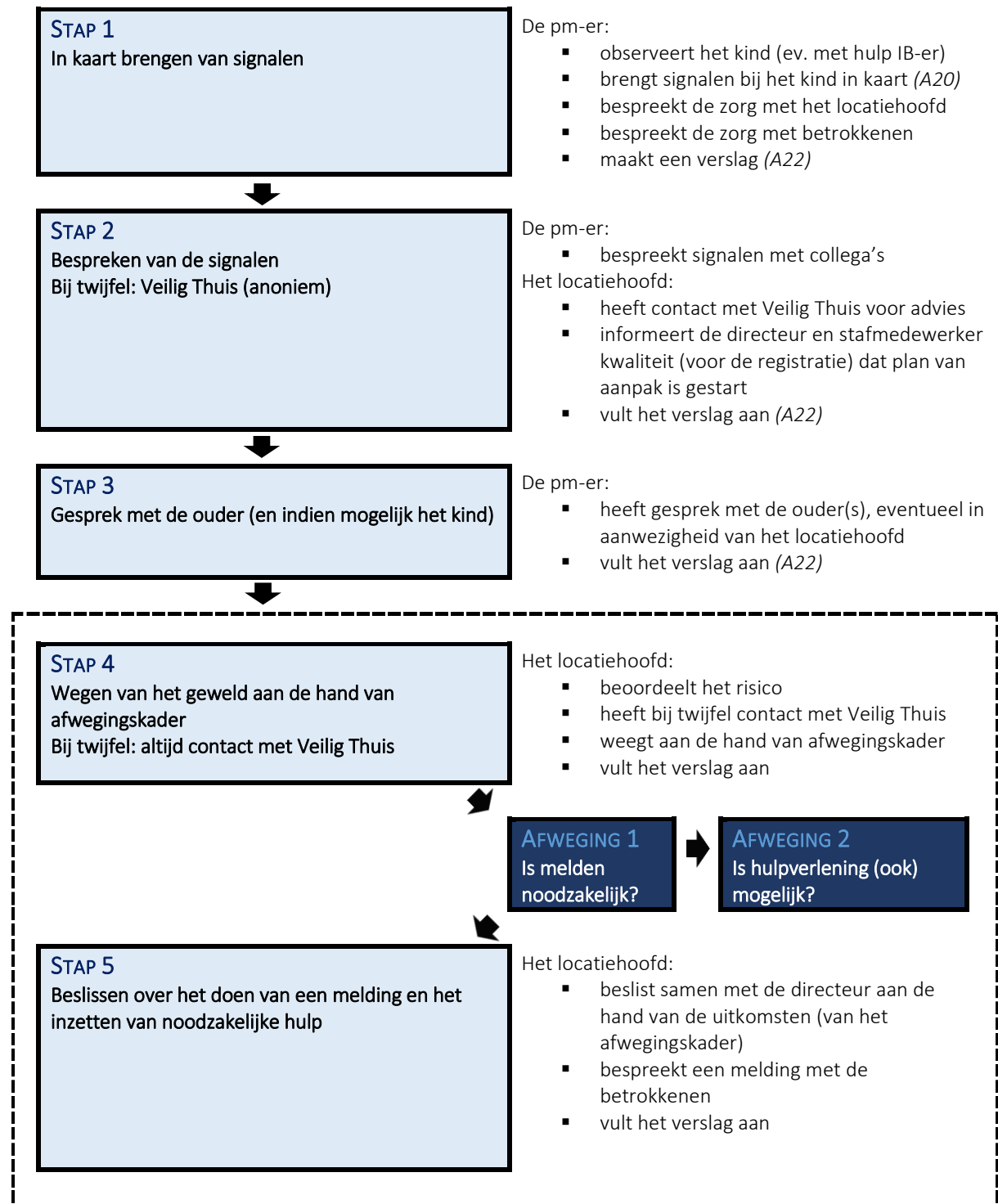
2.2 Signalen van een mogelijk geweld- of zedendelict door een medewerker

2.3 Signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

De stappen die worden beschreven zijn in een bepaalde volgorde gerangschikt, maar deze volgorde staat niet vast en kan in de praktijk soms anders verlopen. Waar het om gaat, is dat de medewerker op enig moment in het proces alle stappen heeft doorlopen, voordat hij/zij besluit om al dan niet een melding te doen. Als er gedurende het doorlopen van de stappen in de meldcode geen zorgen meer bestaan, dan kan de meldcode worden afgesloten. Tijdens het proces wordt alles vastgelegd in het standaard verslag: *formulier A22*. Deze verslaglegging is als een rode draad door het hele proces. Het verslag wordt door het locatiehoofd bewaard in een aparte map in een gesloten kast.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

2.1 Stappenplan bij een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Stap 1: In kaart brengen van signalen

De pm-er brengt de signalen die het vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling kunnen onderbouwen (of ontkrachten) in kaart en legt deze vast. Ook de contacten met anderen over de signalen moeten worden vastgelegd, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen. Voordat de pm-er begint met het in kaart brengen, stemt zij dit af met haar leidinggevende. Tijdens het in kaart brengen van de signalen observeert de pm-er het kind in de groep. Ook wordt de interactie tussen de ouders en het kind geobserveerd tijdens contactmomenten. Eventueel wordt de hulp van de intern begeleider ingeroepen.

Checklist en signalenlijst

De pm-er beschrijft de signalen zo feitelijk mogelijk. Hiervoor wordt de checklist signalen bij huiselijk geweld en kindermishandeling (*formulier A20*) gebruikt. Met behulp van deze lijst kan de pm-er zijn vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling beter onderbouwen of signalen herkennen. Daarbij kun je, om signalen te herkennen, ook de signalenlijst raadplegen: *3.3.b, bijlage 6*.

Zorgen delen met de ouders

Wanneer er zorgen zijn over een kind, dan wordt dit zo snel mogelijk met de ouders besproken. Wanneer de pm-er een vermoeden heeft van kindermishandeling, moet dit niet al in deze term benoemd worden aan ouders. De pm-er benoemt alleen wat hij ziet bij het kind, beschrijft hoe de dag was en wat hij daarbij op vond vallen. Tijdens een gesprekje, bijvoorbeeld tijdens breng- en haalmomenten, kan blijken dat er iets anders aan de hand is. Het kan ook net het duwtje zijn dat ouders nodig hebben om hulp te gaan zoeken.

Het kan ook zijn dat één van de ouders zélf uitspraken doet over kindermishandeling of huiselijk geweld binnen het gezin. Ook hierbij is het van belang om op een neutrale manier in gesprek te gaan met de ouder en je zorgen uit te spreken. Als uitspraken van een ouder reden geeft om melding te doen bij Veilig Thuis, dan stemt het locatiehoofd dit direct af met de directeur. Ondertussen moet stap 1 gevolgd worden: het in kaart brengen van signalen.

Er moet rekening worden gehouden met de mogelijkheid dat het kind ook door iemand anders dan de ouders mishandeld kan worden. In gesprekjes met de ouders probeert de pm-er zijn zorgen te delen en naast de ouder te staan in plaats van tegenover de ouder. Er moet voorkomen worden dat er een lijst "onbesproken zorgen" ligt, waardoor ouders zich afvragen waarom zij niet eerder op de hoogte gesteld zijn. Deze gesprekjes moeten worden opgenomen in het verslag.

Stap 2: Bespreken van de signalen met collega's en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis.

Om de signalen die in kaart zijn gebracht goed te kunnen duiden is overleg met een deskundige collega noodzakelijk. Hiertoe wordt door het locatiehoofd van de locatie een overleggroepje samengesteld welke regelmatig bij elkaar komt tijdens het doorlopen van alle stappen. Deze overleggroep bestaat uit alle betrokkenen vanuit de organisatie: een pm-er, het locatiehoofd (is aandachtfunctionaris) en eventueel de intern begeleider. Eventueel kan bij dit overleg ook extern consult gevraagd worden, bijvoorbeeld de GGD of de jeugdverpleegkundige van het consultatiebureau. Wanneer het kind met ketenpartners besproken wordt, moeten ouders hier toestemming voor geven.

Advies bij Veilig Thuis

Wanneer het locatiehoofd twijfelt over de oorzaak van de situatie of zich zorgen maakt over de veiligheid van het kind, kan advies worden gevraagd bij Veilig Thuis. Dit kan op anonieme basis. Er hoeft geen toestemming te worden gevraagd aan de ouders. De medewerkers van Veilig Thuis kunnen

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

helpen een inschatting maken van de problemen van het kind, advies geven over de te zetten stappen en over het voeren van gesprekken met de ouders over de signalen. Bij het vragen van advies zet Veilig Thuis zelf geen stappen in de richting van de ouders of die van anderen. Het advies is uitsluitend gericht tot de adviesvrager.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat het kind of zijn gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, vraagt het locatiehoofd meteen advies aan bij Veilig Thuis en meldt dit voornemen bij de directeur. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kan zo nodig in hetzelfde gesprek een melding worden gedaan zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet om de veiligheid van het kind zoveel mogelijk te waarborgen. In noodsituaties kan ook contact worden gezocht met de Raad voor de Kinderbescherming en/of de politie om hulp worden gevraagd.

Iedere medewerker heeft het wettelijk recht om, zo nodig zonder toestemming van ouders, vermoedens van kindermishandeling of huiselijk geweld bij Veilig Thuis te melden. Medewerkers hebben daarnaast ook het recht om, zonder toestemming van ouders, op verzoek van Veilig Thuis informatie over de betrokkene te verstrekken.

Stap 3: Gesprek met de ouder (en eventueel het kind)

Na het overleg van het overleggroepje en eventueel het adviesgesprek met het CJG of Veilig Thuis, bespreekt het locatiehoofd de zorgen met de ouders (eventueel samen met de pm-er van de groep).

Om het gesprek goed voor te bereiden kan een leidraad voor oudergesprekken gebruikt worden:

3.3.b, bijlage 7.

Soms zal het vermoeden en de zorgen door het gesprek worden weggenomen, dan zijn de volgende stappen van het stappenplan niet nodig. Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

Tijdens het gesprek met de ouders is het volgende van belang:

1. Leg ouders (en eventueel het kind) het doel van het gesprek uit
2. Beschrijf de feiten die zijn vastgesteld en de waarnemingen (observaties) die zijn gedaan, geef daarbij geen waardeoordeel of eigen interpretatie
3. Nodig de ouders uit om hier een reactie op te geven. Vraag hoe ouders dit ervaren. Ga respectvol om met emoties
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen er is waargenomen. Leg uit waarom je het gedrag zorgelijk vindt: wat zijn de effecten voor het kind
5. Leg het gesprek vast en laat indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en informatie uit te wisselen over de ontwikkeling van hun kind, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouders expliciet uit tot het geven van hun mening en vraag door over kindgerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt het kind zich thuis? Hoe reageren de ouders daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert het kind hierop? Hoe is de ontwikkeling van het kind tot nu toe verlopen? Wat vinden de ouders daarvan? Hoe ervaren de ouders de opvoeding en hun rol als ouders?

Wanneer de ouders de zorgen herkennen, kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Ouders moeten vaak eerst worden gemotiveerd zodat de zorgen over hun

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

kind kunnen worden gedeeld. Het helpt dan om ouders meer informatie te geven over de ontwikkeling van het kind en de effecten voor het kind in de huidige situatie. Vraag naar wat het met de ouders doet. Het benoemen van hun emoties kan de motivatie tot veranderen vergroten. Maak steeds duidelijk dat jullie beiden hetzelfde doel hebben: het beste voor het kind. Als ouders niet te motiveren zijn en de zorgen blijven ontkennen is het raadzaam Veilig Thuis om advies te vragen en een melding te overwegen.

Stap 4: Wegen van het geweld en bij twijfel altijd raadplegen van Veilig Thuis en

Stap 5: beslissen aan de hand van afwegingskader

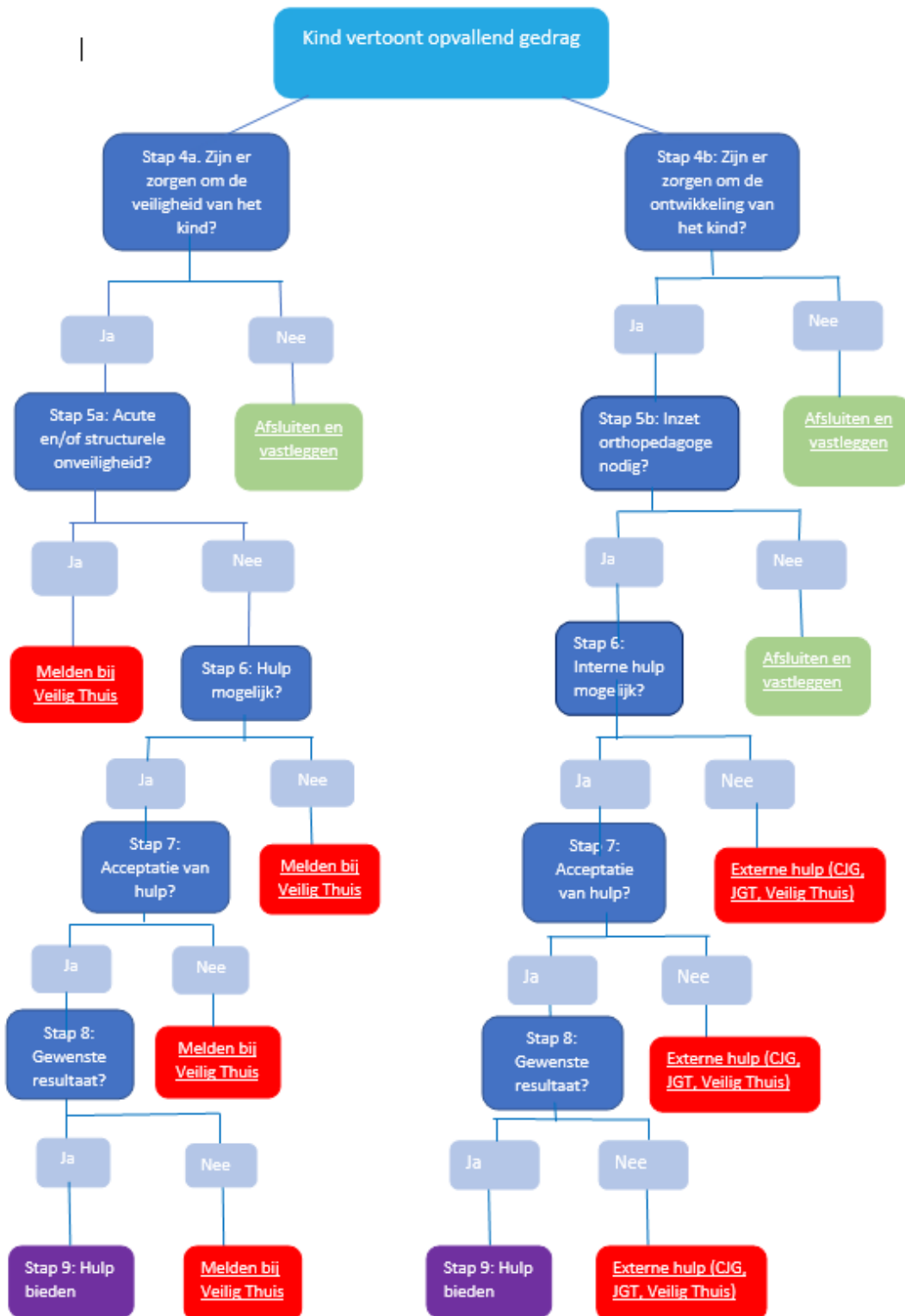
Voor de weging is het van belang dat in het dossier de signalen, de gesprekken en de stappen worden beschreven en vastgelegd die al zijn gezet. Bij twijfel over een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling is het verplicht om Veilig Thuis te raadplegen.

Veilig Thuis kan helpen een risicotaxatie (inschatting van risicofactoren) uit te voeren en kan helpen bepalen of het verstandig is zelf hulp te bieden of organiseren of een melding te doen.

Leidt weging tot de conclusie dat er geen zorgen (meer) zijn, dan kan de Meldcode in stap 4 worden afgesloten. Als de zorgen blijven bestaan dan wordt in stap 5 besloten, op basis van het afwegingskader, of melden noodzakelijk is én of het mogelijk is om passende hulp te organiseren.

Stap 4: Het afwegingskader

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

- Afweging 1: Is melden noodzakelijk?
- Afweging 2: Is zelf passende en toereikende hulp bieden of organiseren mogelijk?

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Het locatiehoofd vraagt zich eerst af of melden noodzakelijk is, aan de hand van het afwegingskader. Vervolgens besluit het locatiehoofd of het bieden van hulp tot de mogelijkheden behoort. Wanneer melden volgens het afwegingskader noodzakelijk is, zal de tweede beslissingsvraag over eventuele hulp, in overleg met Veilig Thuis worden beantwoord.

De directeur is eindverantwoordelijk voor de beslissing om wel of geen melding te doen.

Meldnormen: in welke situaties moet het locatiehoofd melden?

Meldnorm 1: in alle gevallen van *acute onveiligheid* en/of *structurele onveiligheid* en *disclosure* (het kind vertelt zelf dat het mishandeld is).

Meldnorm 2: in alle andere gevallen waarin het locatiehoofd en/of de pm-er meent dat zij, gelet op haar competenties, haar verantwoordelijkheden en professionele grenzen, in onvoldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren.

Meldnorm 3: wanneer een locatiehoofd en/of pm-er die hulp biedt of organiseert om betrokkenen te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld en/of kindermishandeling, constateert dat de onveiligheid niet stopt of zich herhaalt.

Eergerelateerd geweld/meisjesbesnijdenis

Er gelden specifieke aandachtspunten als er sprake is van (een vermoeden van) eergerelateerd geweld. Bij deze vermoedens raadpleegt het locatiehoofd altijd een deskundige, omdat het collectieve karakter van deze vorm van geweld specifieke expertise vraagt. Een deskundige raadplegen kan via Veilig Thuis.

Bij acute bedreiging van de veiligheid worden de stappen versneld, zo nodig binnen een uur. Denk hierbij aan (vermoedens van) een gedwongen huwelijk, achterlating, eerwraak die op (zeer) korte termijn dreigt plaats te vinden. Niet ingrijpen kan leiden tot moeilijk of niet omkeerbare situaties. Bij acute bedreiging van de veiligheid neemt het locatiehoofd direct contact op met een aandachtsfunctionaris eergerelateerd geweld bij de politie.

Wat gebeurt er na de melding?

Een melding is geen eindpunt. Als FloreoKids een melding doet bespreekt de het locatiehoofd in zijn contact met Veilig Thuis ook wat zij zelf, na de melding (binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening) kan doen om het kind of de gezinsleden te beschermen en te ondersteunen. De betrokkenheid van pm-ers bij het kind en ouders en mogelijke gezinsleden houdt niet op na de melding. Er wordt verwacht dat de pm-er, naar de mate van zijn mogelijkheden, het kind blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

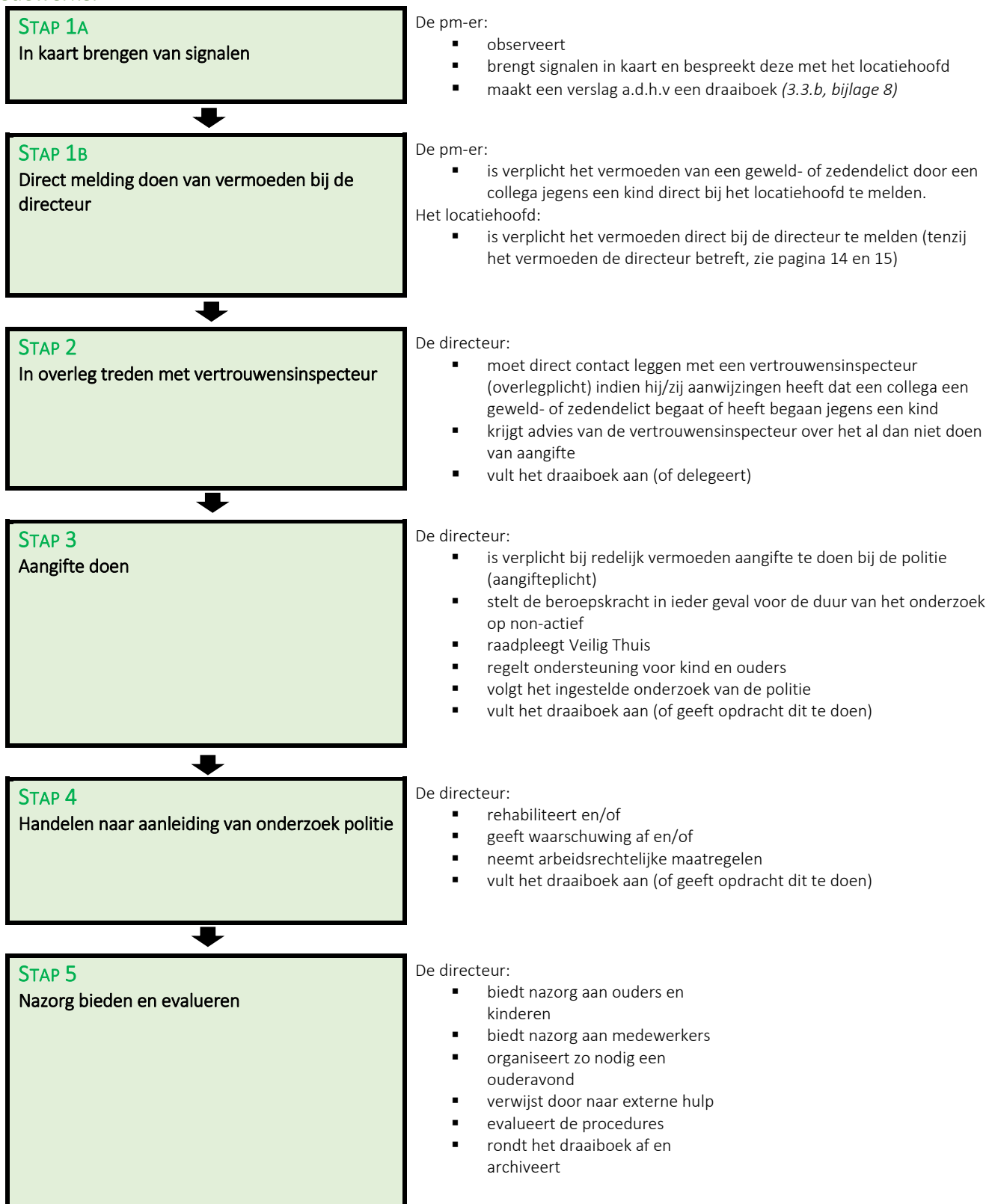
Veilig Thuis houdt degene die de melding heeft gedaan op de hoogte van de uitkomsten van het onderzoek en van de acties die in gang worden gezet.

Wanneer er sprake is van (een vermoeden van) kindermishandeling in de thuissituatie van één van de kinderen van FloreoKids kan dit ook impact hebben op de (andere) pm-ers en andere kinderen. Het locatiehoofd zal in afstemming met de directeur passende 'nazorg' bieden aan kinderen en/of pm-ers.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

2.2 Stappenplan bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker.

medewerker

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Meldplicht door de directeur over een medewerker

Deze meldplicht houdt in dat de directeur een vermoeden moet melden bij de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. De vertrouwensinspecteur overlegt met de directeur of er aangifte moet worden gedaan bij de politie. Zo ja, dan onderzoekt de politie of de werknemer het misdrijf heeft gepleegd.

Melding door een medewerker over de directeur zelf

Wanneer een medewerker aanwijzingen heeft dat de directeur zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan is de medewerker verplicht tot het doen van aangifte bij de politie.

Hij/zij kan hierover in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de medewerker begeleiden bij het doen van aangifte.

Melding door een ouder over een medewerker of locatiehoofd

Wanneer een ouder aanwijzingen heeft dat een medewerker of locatiehoofd een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is, dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur.

De vertrouwensinspecteur zal de ouder adviseren om contact op te nemen met een locatiehoofd van FloreoKids. Betreft dit het locatiehoofd, dan is het advies om contact op te nemen met de directeur. Zodra FloreoKids door de ouder is geïnformeerd, ontstaat voor hem/haar de meldplicht.

Stap 1a: In kaart brengen van signalen

De pm-er of leidinggevende heeft een vermoeden of een signaal opgevangen of iemand laat doorschemeren dat er iets niet goed zit in de relatie tussen het kind en een collega werkzaam binnen de kinderopvangorganisatie.

De signalerende medewerker zal eerder ongewenste omgangsvormen van een collega naar een kind signaleren dan direct misbruik constateren. Niet in alle gevallen waarin beroepskrachten menen dat er niet goed met kinderen wordt omgegaan door een collega, is er sprake van een mogelijk geweld- of zedendelict. Desondanks mag niet aan deze signalen voorbij worden gegaan en zal onderzocht moeten worden wat er bij het kind wordt gesignaleerd.

De leidinggevende moet altijd direct de directeur op de hoogte stellen van haar twijfels en niet zelf een afweging te maken.

Vermoedens zijn er in uiteenlopende gradaties. Als de beroepskracht of bemiddelingsmedewerker zich met een vermoeden over een collega geconfronteerd ziet, moeten de volgende acties ondernomen worden:

- Raadpleeg de signalenlijsten in 3.3..b, *bijlage 3*.
- Maak een verslag van wat is waargenomen. Dit verslag wordt toegevoegd aan het draaiboek (3.3.b, *bijlage 8*). De leidinggevende en de directeur zijn verantwoordelijk voor het aanleggen en onderhouden van het draaiboek
- Leg het signaal direct bij de directeur neer

Stap 1b: direct melding doen van vermoeden van geweld- of zedendelict jegens een kind bij de leidinggevende/directie

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Wanneer een medewerker vermoedt dat een collega binnen de kinderopvangorganisatie zich schuldig maakt aan kindermishandeling, dan is de medewerker (wettelijk) verplicht dit direct melden bij de leidinggevende/directie.

In het stappenplan wordt er van uitgegaan dat een medewerker een mogelijk vermoeden van kindermishandeling door een collega direct meldt bij directie. In de praktijk kunnen ook de volgende personen deze melding van vermoeden van kindermishandeling door een beroepskracht doen:

a. *Melding door het kind*

Als de melding van een geweld- of zedendelict afkomstig is van een kind, is opvang en steun voor het kind het eerste aandachtspunt. De medewerker bij wie het slachtoffer de klacht meldt, is verplicht dit direct te melden bij zijn leidinggevende. Deze laat weten discreet te zullen handelen, maar belooft geen geheimhouding aan het kind. Naast Veilig Thuis worden zo nodig anderen ingeschakeld voor hulp. De ouders van het betrokken kind worden geïnformeerd. Aan de ouders wordt eveneens opvang en steun geboden. Het waarborgen van het gevoel van veiligheid van het kind is uitgangspunt van dit handelen.

b. *Melding door de ouder*

Als de melding van de ouders komt, zal deze melding altijd serieus genomen worden. Feiten en constatering zullen bij ouders nagevraagd worden. De medewerker geeft de melding direct door aan de leidinggevende. Deze brengt in ieder geval de directeur en manager p&o op de hoogte. De ouder kan bij een redelijk vermoeden ook zelf contact opnemen met een vertrouwensinspecteur.

c. *Melding door derden*

Als de melding van derden komt, dan wordt uitgezocht over welke informatie deze persoon/ personen precies beschikt/beschikken en waar deze informatie op is gebaseerd. De medewerker geeft de melding direct door aan de leidinggevende. Deze brengt in ieder geval de directeur en manager p&o op de hoogte.

Melding over leidinggevende

Wanneer de melding van toepassing is op de leidinggevende, dan brengt de constaterende medewerker de directie op de hoogte.

Melding over de directie

Een bijzondere situatie betreft het geval dat de klacht het gedrag van de directie zelf betreft. In dat geval is de medewerker verplicht om samen met de leidinggevende aangifte te doen bij de politie. De leidinggevende kan samen met de medewerker in overleg treden met de vertrouwensinspecteur. De vertrouwensinspecteur kan de leidinggevende vervolgens begeleiden bij het doen van aangifte bij de politie. De leidinggevende stelt ook direct de manager p&o op de hoogte.

Stap 2: In overleg treden met vertrouwensinspecteur

De directeur is verplicht om direct in overleg te treden met een vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs. Het is aan de directeur om te beslissen of hij zelf meteen in contact treedt met de vertrouwensinspecteur of dat een leidinggevende dat namens hem doet.

De vertrouwensinspecteur gaat samen met de directeur na of er een redelijk vermoeden bestaat en adviseert de directie over aangifte. Wanneer er geen sprake is van een redelijk vermoeden, is nader onderzoek niet aan de orde. De directie zal dan in gesprek gaan met betrokkenen om de mogelijk

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

verstoorde werkhouding te herstellen. Wanneer de uitkomst is dat er wel een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een gewelds- en zedendelict dan heeft de directeur een aangifteplicht.

De directeur is verantwoordelijk voor de registratie in deze stap.

Het team van vertrouwensinspecteurs bij de inspectie van het Onderwijs is tijdens kantooruren te bereiken op het telefoonnummer [0900-1113111](tel:0900-1113111).

Aangifteplicht voor de directeur

Wanneer de directeur aangifte doet, treedt de vertrouwensinspecteur terug. Wanneer de directeur weigert aangifte te doen terwijl de vertrouwensinspecteur concludeert dat er een redelijk vermoeden bestaat, geldt de volgende escalatieladder:

1. De coördinator vertrouwensinspecteurs van de Inspectie van het Onderwijs probeert de directeur te overreden
2. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs probeert de directeur te overreden
3. Hoofdinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs legt contact met de burgemeester van de betreffende gemeente
4. De burgemeester zal de (zeden)politie inschakelen dan wel andere activiteiten vanuit zijn bevoegdheden initiëren.

Stap 3: aangifte doen

Wanneer na het overleg met de vertrouwensinspecteur blijkt dat er een redelijk vermoeden bestaat dat er sprake is van een geweld- of zedendelict, dan heeft de directeur een meldplicht.

Als deze stap wordt gezet, is er op zichzelf evenwel nog steeds geen sprake van 'schuld' van de medewerkers over wie het vermoeden is geuit: 'beschuldigd' staat niet gelijk aan schuldig.

In geval van een reëel vermoeden neemt de directie, naast het doen van aangifte bij de politie, de volgende maatregelen:

- a. De medewerker wordt in ieder geval voor de duur van het onderzoek op non-actief gesteld
- b. Het draaiboek (3.3.b, bijlage 8) wordt aangelegd en bewaakt
- c. Veilig Thuis en/of lokale GGD wordt (zo nodig) geraadpleegd
- d. Het regelen van opvang van kind(eren) en ouders.

Na het doen van aangifte stelt de politie in de regel een onderzoek in. De politie voert gesprekken met alle betrokkenen. Het initiatief voor het instellen van een onderzoek ligt bij de politie. De directeur volgt het onderzoek van de politie en onderneemt zelf geen stappen die indruisen tegen de bewijslast van de politie.

Het regelen van opvang voor kind(eren) en ouders

- Voor de ondersteuning voor het kind en de ouders kan een beroep worden gedaan op een instelling als de GGD of Veilig Thuis. De GGD is gespecialiseerd in het begeleiden van organisaties bij calamiteiten. In overleg met ouders en GGD en/of Veilig Thuis, wordt bezien of de opvang in FloreoKids kan worden gecontinueerd dan wel dat er een andere oplossing moet worden geboden.
- FloreoKids informeert ouders over de mogelijkheid aangifte te doen bij de politie.
- De directeur houdt contact, toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

- De ouders van de overige kinderen moeten geïnformeerd worden. Er kan gekozen worden om kinderen elders onder te brengen. Veilig Thuis kan worden ingeschakeld voor advies hoe bijvoorbeeld te handelen met de eigen kinderen van de pm-er.

Stap 4: Handelen naar aanleiding van het onderzoek van de politie

Het onderzoek van de politie kan leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directeur verschillende mogelijkheden om te handelen.

Rehabilitatie van de medewerker

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken medewerker, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de directeur in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de medewerker en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende medewerker binnen FloreoKids over te plaatsen.

Wanneer na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, dan kan de directeur de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directeur kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

Waarschuwing afgeven

De directeur kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing wordt opgenomen in het personeelsdossier.

Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de directeur constateert dat op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de directeur maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst (art. 685 boek 7 BW).

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen in afstemming met de manager p&o en geregistreerd door de directeur in het draaiboek.

Stap 5: Nazorg bieden en evalueren

Het is belangrijk dat FloreoKids nazorg biedt aan alle betrokkenen. Ook het evalueren van de genomen stappen is belangrijk om in mogelijke toekomstige situaties adequaat te kunnen handelen.

Nazorg

Nazorg aan betrokken ouders en hun kinderen kan geboden worden door middel van ouderavonden, het uitnodigen van deskundigen daarbij of specifieke doorverwijzing. FloreoKids kan zich hier in laten adviseren door de GGD. Voor de kinderen kan als dit nodig is, of als de ouders van de kinderen dit nodig achten extra hulp worden ingezet.

Het is belangrijk om bijzondere aandacht te hebben voor de psychische belasting van de overige medewerkers naar aanleiding van bovenstaand traject. Wanneer er getuigen zijn onder de beroepskrachten kan met hen apart worden besproken wat nodig is om het gebeurde te verwerken. Bij hen kunnen gevoelens van onmacht, verdriet, schaamte en schuldgevoel een rol spelen. Andere

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

beroepskrachten kunnen ook kampen met deze gevoelens. Hier kan aandacht aan worden besteed in de teamoverleggen en daar waar nodig ook individueel.

Als binnen FloreoKids een incident plaatsvindt, dan is de kans groot dat ook de media hier van op de hoogte raken. FloreoKids overweegt van tevoren zorgvuldig hoe er wordt omgegaan met de pers. Hierover zijn afspraken gemaakt en opgenomen in de crisismap op het centraal bureau.

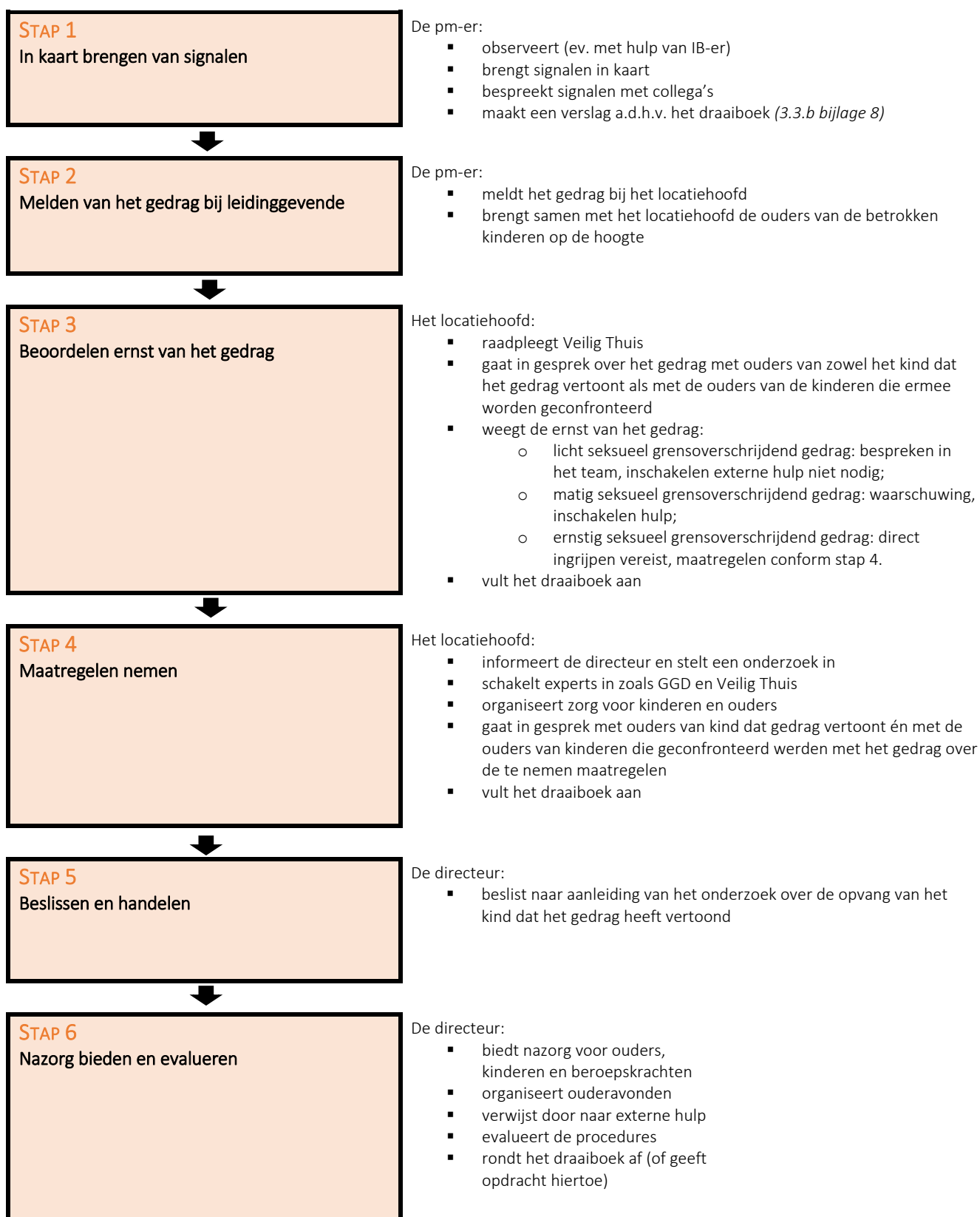
Evalueren

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren. Dit is de verantwoordelijkheid van de directeur.

- De directeur evalueert met de betrokkenen dat wat er gebeurd is en de stappen die zijn gevolgd
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.
- Het draaiboek (inclusief alle verslaglegging) worden door de directeur op het centraal bureau bewaard.
- FloreoKids blijft alert op signalen. Mogelijk zijn er meer slachtoffers.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

2.3 Stappenplan bij signalen van seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Definitie seksueel grensoverschrijdend gedrag

Bij seksueel grensoverschrijdend gedrag gaat het om seksueel gerichte aandacht tot uiting komend in non-verbaal, verbaal of fysiek gedrag, dat zowel opzettelijk als niet opzettelijk kan zijn. De gedragingen worden door het kind dat ze ondergaat, als ongewenst ervaren. Meestal is er sprake van machtsongelijkheid tussen de kinderen. Degene die het ondergaat bepaalt of het gedrag ongewenst is. Dit kan van kind tot kind verschillend zijn. Bij seksuele intimidatie is er sprake van gedrag dat gekenmerkt wordt door eenzijdigheid, ongewenstheid of dwang.

Veilige basis

Kinderen die naar de kinderopvang gaan, moeten in de eerste plaats fysiek veilig zijn en zich ook zo voelen, ook op het gebied van seksualiteit. Daarnaast hebben zij, afhankelijk van hun leeftijd en situatie, ondersteuning nodig bij hun ontwikkeling op het gebied van intimiteit en seksualiteit. Wat door kinderen én pm-ers 'normaal' wordt gevonden op het gebied van seksualiteit is steeds aan verandering onderhevig. Veel meer dan vroeger speelt de beeldvorming in de media daarbij een rol.

Binnen FloreoKids is het belangrijk dat pm-ers de kennis hebben van en over vaardigheden beschikken om kinderen in hun ontwikkeling te begeleiden en daarmee ook in hun seksuele ontwikkeling. Wanneer pm-ers weten welke factoren binnen de groep seksueel grensoverschrijdend gedrag beïnvloeden, kunnen ze hierop inspelen om ongewenst gedrag te voorkomen.

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Wanneer er signalen zijn dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hier mee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, is het belangrijk dat deze signalen in kaart worden gebracht en goed geïnterpreteerd worden. Soms zal iets vrij duidelijk zijn aan te merken als ontoelaatbare handeling, maar vaker zal het gaan om minder duidelijke signalen die niet direct te duiden zijn.

Het is belangrijk om deze signalen serieus te nemen. Pm-ers kunnen met elkaar onderzoeken wat zij bij de kinderen merken. Door met collega's te overleggen en van gedachten te wisselen, kan een signaal beter worden beoordeeld. De volgende acties kunnen helpen de signalen te onderbouwen:

- Raadpleeg de signalenlijst (3.3.b, bijlage 4)
- Bespreek de signalen met collega's, leidinggevende en eventueel de IB-er

Stap 2: Melden van het gedrag

Wanneer de pm-er signalen heeft dat een kind of meerdere kinderen seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond en dat een ander kind hiermee geconfronteerd is of slachtoffer van is geworden, dan moet hij/zij dit melden bij het locatiehoofd.

De ouders van de kinderen die het gedrag vertonen of ermee zijn geconfronteerd moeten op de hoogte worden gebracht door het locatiehoofd. Alle signalen en verslagen moeten worden opgenomen in het draaiboek (3.3.b, bijlage 8).

Stap 3: Beoordelen ernst van het gedrag

Het locatiehoofd is in overleg met de directeur verantwoordelijk voor een eerste beoordeling van de voorgelegde situatie. Daarbij zal in het algemeen de beroepskracht die het gedrag heeft gemeld, gehoord worden en eventueel collega's. Ook Veilig Thuis, CJG of de GGD kan hiervoor worden ingeschakeld. Hierbij wordt de ernst van het gedrag bepaald.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Wanneer wordt geconstateerd dat er geen sprake is van leeftijdsadequaat gezond gedrag, wordt gecategoriseerd hoe ernstig het gedrag is. Bij alle vormen van seksueel grensoverschrijdend gedrag moeten de ouders van zowel het kind dat het gedrag vertoont als het kind dat met het gedrag is geconfronteerd, worden geïnformeerd. Daarnaast moet bij alle vormen gekeken worden of het seksueel overschrijdende gedrag een signaal is van onderliggende problematiek.

Er kan geconstateerd worden dat er sprake is van:

Licht seksueel grensoverschrijdend gedrag: dit kan worden gezien als een noodzakelijke stap om normen en waarden te leren kennen en zal bij veel kinderen op bepaalde momenten in de ontwikkeling voorkomen. Het is nodig dat de pm-er dit gedrag begrenst, hierop reageert en bespreekt met ouders.

Matig seksueel grensoverschrijdend gedrag: dit gedrag is ontoelaatbaar. Het is belangrijk om een duidelijk verbod in te stellen. Aan het kind moet uitgelegd worden dat dit gedrag niet mag en er moet worden uitgelegd waarom dit niet mag. De betrokken kinderen kunnen in de groep geobserveerd worden. Belangrijk is dat er met de kinderen gecommuniceerd blijft worden en dat ouders actief betrokken worden. Het locatiehoofd overlegt met Veilig Thuis of een gedragswetenschapper of externe hulpverlening of advies noodzakelijk is.

Ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag: dit vereist dat er direct wordt ingegrepen. Er moeten maatregelen genomen worden die kunnen garanderen dat het gedrag niet meer kan voorvallen. De directeur wordt ingelicht om verdere stappen te kunnen ondernemen, ook omdat de directeur eindverantwoordelijk is voor alle interne en externe communicatie. *Bij ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag dient stap 4 te worden ingezet.*

Ook voor deze stap geldt, dat alle signalen en stappen goed vastgelegd worden in het draaiboek.

Stap 4: Maatregelen nemen

De directie bepaalt welke maatregelen genomen moeten worden wanneer er sprake is van ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

De volgende maatregelen kunnen worden genomen:

- a. Het instellen van een intern onderzoek. Het is belangrijk nauw samen te werken met expertorganisaties zoals Veilig Thuis, het CJG en de GGD. Bij ernstige zaken wordt een onderzoeksteam gevormd waar vertegenwoordigers van FloreoKids én externe deskundigen deel uitmaken. Dit onderzoeksteam kan het incident onderzoeken en de directeur advies geven hoe te handelen.
- b. Het regelen van ondersteuning van het kind en ouders.
- c. Aanbieden van excuses voor falend toezicht/onveilige situatie vanuit FloreoKids. Hierbij wordt tevens aangegeven dat onderzocht wordt hoe verbeteringen binnen FloreoKids kunnen worden doorgevoerd om mogelijke herhaling te voorkomen.
- d. Aanbieden van opvang en professionele hulp voor alle kinderen en hun ouders die op welke wijze dan ook betrokken zijn geweest bij het grensoverschrijdende seksuele gedrag. Emotionele begeleiding van de direct betrokken ouders is noodzakelijk.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

- e. Wanneer een kind seksueel grensoverschrijdende handelingen heeft uitgevoerd bij een ander kind dan is het belangrijk gesprekken te voeren met beide partijen ouders en gezamenlijk te komen tot oplossingen. Creëer van beide partijen ouders 'bezorgde ouders' en zoek naar een gezamenlijk belang. FloreoKids vertegenwoordigt de belangen van alle kinderen. Dat kan betekenen dat FloreoKids beslissingen neemt die één van beide partijen niet zint. FloreoKids kan tegen het volgende dilemma oplopen: gaat een kind van de kinderopvang af of niet? En is dat op basis van een besluit van FloreoKids of van de ouders (opzeggen plaatsingsovereenkomst)? Belangrijk is de ouders altijd te informeren over de gemaakte keuze en deze te beargumenteren.
- f. Afscherming van het kind dat het grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond.

Het locatiehoofd en directeur draagt zorg voor een zorgvuldige procedure en registreert dit in het betreffende dossier.

Stap 5: Beslissen en handelen

De beoordeling van het incident en het advies uit het (eventuele) interne onderzoek kunnen leiden tot verschillende uitkomsten. Afhankelijk van deze uitkomsten heeft de directie verschillende mogelijkheden om te handelen richting het kind dat het seksueel grensoverschrijdende gedrag heeft vertoond:

- a. *Het kind blijft op de groep*
Wanneer de directeur constateert dat op grond van het verrichte onderzoek geen aanleiding is aan te nemen dat het gedrag zich zal herhalen of dat de aanwezigheid van het kind bedreigend is voor andere kinderen kan, in overleg met betrokken ouders, besloten worden het kind binnen de betreffende groep van FloreoKids te laten.
- b. *Het kind gaat naar een andere groep of kinderopvangorganisatie*
De directeur kan besluiten dat het in het belang is van het kind en/of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd zijn, dat het kind naar een andere groep binnen FloreoKids, naar een andere locatie of naar een geheel andere kinderopvangorganisatie gaat. De directeur kan hierin de ouders adviseren en eventueel contact opnemen met een andere kinderopvangorganisatie. Ook kunnen ouders zelf de conclusie trekken dat hun kind naar een andere locatie of kinderopvangorganisatie gaat.
- c. *Het inzetten van hulp*
Met advies van Veilig Thuis en in overleg met de ouders kan hulpverlening voor het kind worden ingezet.
- d. *Melding bij Veilig Thuis*
De directeur doet een melding bij Veilig Thuis. Het gedrag van het kind kan namelijk ook op andere problematiek wijzen.

Stap 6: Nazorg bieden en evalueren

Medewerkers worden persoonlijk geïnformeerd. Daarnaast kunnen alle betrokkenen zo spoedig mogelijk over het seksueel overschrijdende gedrag op de hoogte worden gebracht door een brief of een gezamenlijke (ouder)bijeenkomst. De directeur is verantwoordelijk voor de nazorg en de evaluatie.

Er kan informatie worden gegeven over de concrete maatregelen die getroffen zijn ten aanzien van het kind of de kinderen die met het gedrag geconfronteerd werden. Ook kan aangegeven worden welke concrete maatregelen er ten aanzien van het kind dat het gedrag vertoonde genomen zijn en het verdere verloop van het onderzoek.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

Als bij een kinderopvangorganisatie een incident plaatsvindt, is er een kans dat ook de media hiervan op de hoogte raken. FloreoKids overweegt van tevoren zorgvuldig hoe hiermee zal worden omgegaan.

Het is belangrijk het gehele proces en de verschillende stappen te evalueren:

- De directeur evalueert met het locatiehoofd en eventueel andere betrokkenen wat er is gebeurd en de stappen die zijn gevolgd
- Zo nodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht.
- Verslaglegging met betrekking tot het seksueel grensoverschrijdend gedrag wordt door de directeur op het centraal bureau bewaard.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

3. Pestgedrag op de BSO

FloreoKids wil haar kinderen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. Om dit veilige klimaat te scheppen en te behouden zijn regels en afspraken nodig. In dit protocol is vastgelegd dat pestgedrag binnen de BSO niet wordt geaccepteerd en volgens een vooraf bepaalde wijze wordt aangepakt. Dit protocol sluit zoveel mogelijk aan bij de richtlijnen van de scholen waarvoor FloreoKids buitenschoolse opvang verzorgd.

3.1. Uitgangspunten bij ons protocol

- Als pesten en pestgedrag plaatsvindt, ervaren we dat als een probleem op onze locaties. Zowel voor de pedagogisch medewerkers, de ouders, de kinderen, de gepeste kinderen, de pesters en de “zwijgende” groep kinderen.
- FloreoKids heeft een inspanningsverplichting om pestgedrag te voorkomen en aan te pakken door het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat waarbinnen pesten ongewenst gedrag is en niet wordt geaccepteerd.
- Pedagogisch medewerkers zijn in staat om pesten te signaleren. Zij zijn in staat duidelijk stellig en actie te ondernemen tegen dit gedrag: signaleren, belonen, bespreken.
- Het onderwerp wordt jaarlijks met de kinderen besproken, in het bijzonder de “10 gouden regels”. Deze regels hangen ook zichtbaar op de groep.
- Het protocol wordt jaarlijks geëvalueerd in een vastgesteld momentoverleg. Het wordt getoetst op haalbaarheid en wordt waar nodig aangepast.
- Dit protocol wordt tijdens het intakegesprek benoemd, ligt ter inzage op locatie en is te vinden op het ouderportaal
- Dit protocol wordt door alle medewerkers van FloreoKids en de oudervertegenwoordiging binnen FloreoKids onderschreven.

3.2 Begripsomschrijvingen

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven kan plagen zijn, maar het kan net zo goed gaan om echt pestgedrag. We spreken over plagen wanneer kinderen min of meer aan elkaar gewaagd zijn en het vertoonde gedrag een uitnodigend karakter heeft om iets terug te geven vanuit een onschuldige sfeer. Het gaat dan om een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is sprake van een pedagogische waarde: door elkaar eens uit te dagen leren kinderen heel goed om met allerlei conflicten om te gaan. Dat is een vaardigheid die ze later in hun leven van pas komt bij conflicthantering, waar iedereen in zijn leven mee te maken krijgt.

Specifiek pestgedrag

Verbaal:

- Vernederen, schelden of dreigen
- Belachelijk maken, uitlachen bij lichaamskenmerken
- Kinderen een bijnaam geven op grond van uiterlijke kenmerken die door de kinderen als negatief worden ervaren
- Non-verbaal d.m.v. blikken, signalen en gelach.
- Discriminerende opmerkingen

Fysiek:

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

- Trekken en duwen of spugen.
- Schoppen, slaan en laten struikelen.
- Krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of een kind ergens opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen bijvoorbeeld fietsen.
- Dwingen om bijvoorbeeld speelgoed af te geven.
- Een kind dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

- Uitsluiten: het kind mag niet meedoen met spelletjes, niet meelopen naar huis, wordt niet uitgenodigd voor partijtjes of andere leuke dingen.

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed.
- Beschadigen en kapotmaken van spullen: boeken bekladden, schoppen tegen en gooien met een schooltas, banden van de fiets lek steken.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een kind wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie.

3.3. Aanpak bij pestgedrag

Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van de medewerkers. Het is belangrijk dat het aan de pedagogisch medewerker wordt gemeld door ouders, groepsgenoten of andere betrokkenen. Als het pestgedrag zichtbaar is, of door onderzoek (bij vermoeden of horen van anderen) wordt bevestigd, worden vanaf het begin aantekeningen gemaakt in het kinddossier van alle betrokkenen. FloreoKids hanteert de volgende aanpak:

a. De gepeste ondersteuning geven

- de gepeste serieus nemen en aangeven dat je actie gaat ondernemen
- medeleven tonen, luisteren en vragen: door wie en hoe er wordt gepest
- nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- indien nodig laten we het kind zien hoe het soms ook anders kan reageren
- nagaan welke oplossing het kind zelf wil; de sterke kanten van het kind benadrukken
- stelling nemen t.a.v. het pesten: het gedrag afkeuren.

b. De pester stoppen

- in gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt, zoeken naar de reden van het pesten
- laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste
- excuses laten aanbieden
- aangeven dat de pester zich moet houden aan de afspraken en omgangsregels
- eventuele sancties bespreken
- afspraken maken over gedragsveranderingen
- naleving van deze afspraken: goed bespreekbaar maken en houden
- de pester helpen om andersoortig gedrag te laten zien, positief gedrag waarderen
- de pester helpen problemen op te lossen.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

c. Meelopers aanspreken

De meeloper is een passieve pester en medeplichtig. Deze blijft op afstand en doet niets om het pesten te stoppen. Hij/zij neemt het niet op voor het slachtoffer, lacht mee met de pester vooral ook omdat hij/zij bang is zelf gepest te worden.

- bespreken in de groep en stimuleren dat de kinderen zelf hun standpunt bepalen:
- bespreken dat meedoen veelal leidt tot verergering van het probleem
- laten inzien wat het effect is voor de gepeste
- attenderen op de afspraken- en omgangsregels.

d. Dossier aanleggen

De pedagogisch medewerker maakt van alle gesprekjes over de betreffende situatie en de gevolgde aanpak een verslag en bewaart deze in het kind dossier.

e. Ouders informeren

Ouders/verzorgers van de gepeste en de pester worden op de hoogte gebracht van de feiten.

f. School deelgenoot maken

Omdat onze BSO locaties gekoppeld zijn aan scholen is de kans groot dat het pesten ook op school voorkomt. FloreoKids wil de school – na toestemming van de ouders – deelgenoot maken van het voorval. Alleen zo ontstaat een integrale aanpak

3.4. Als het pesten blijft doorgaan

Als het pesten doorgaat, gaan we activiteiten ondernemen waarin alle vijf betrokken partijen (gepeste, pester, meelopers, pedagogisch medewerkers en ouders) aandacht krijgen:

a. Hulp aan het gepeste kind

- adviezen: probeer bespreekbaar te maken waarom het kind gepest wordt
- gesprekken met ouders eventueel samen met het locatiehoofd en/of intern begeleider
- plan van aanpak maken

b. Aanpak van het gedrag van de pester

- ‘straffend’ gesprek voeren omdat hij/zij ondanks de verzoeken/verboden toch met het pesten is doorgegaan
- gesprekken met ouders eventueel samen met het locatiehoofd en/of intern begeleider.
- probleemoplossend gesprek voeren door pedagogisch medewerker eventueel samen met het locatiehoofd en/of intern begeleider. Onderzoeken wat de reden voor het pestgedrag kan zijn: (weinig aandacht ouders, ouders corrigeren gedrag niet, zelf gepest zijn, reactie op bepaalde smaak-, geur- en kleurstoffen, slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen; blootstelling aan geweld via TV of computerspelletjes).

Als de oorzaak enigszins duidelijk is:

- plan van aanpak maken, aangeven wat er van de pester wordt verwacht en wat er zal gebeuren als hij/zij niet stopt. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door het kind, zijn/haar ouders(verzorgers), de pedagogisch medewerker en het locatiehoofd en/of intern begeleider.

c. Aanpak van de meelopers

- we maken duidelijke afspraken via gesprekken
- we controleren gemaakte afspraken na een van tevoren vastgestelde termijn

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

- we nemen contact op met de ouders/verzorgers van deze kinderen
- we doen aan nauwkeurige verslaglegging.

d. Pedagogisch medewerkers

- we geven gemaakte afspraken door aan de pedagogisch medewerkers
- we controleren de gemaakte afspraken tijdens groepsoverleggen (afspraken worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld)
- de pedagogisch medewerker moet informatie hebben over achtergrond, signalen, gevolgen, oorzaken en aanpak.

e. Ouders

- we informeren ouders en betrekken hen bij verdere activiteiten om het pesten te stoppen.

3.5. De 10 gouden regels

De manier waarop we met elkaar omgaan en de gemaakte afspraken:

1. We blijven van elkaar en elkaars spullen af
2. Ieder kind hoort bij de groep en mag meedoen
3. We noemen elkaar bij de (voor)naam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Ga met een ander om, zoals jij wilt dat een ander met jou om gaat
5. We luisteren naar elkaar
6. Je lacht een ander kind niet uit en je roddelt niet
7. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen
8. Als je ruzie hebt praat je het eerst uit, lukt dit niet dan vraag je hulp aan de pedagogisch medewerker
9. Word je gepest, praat er thuis en op de opvang over zodat iemand je kan helpen
10. Als je ziet dat een ander kind gepest wordt, vertel je dat aan de pedagogisch medewerker. Dat is geen klikken.

3.6. Adviezen aan de ouders

a) Ouders van gepeste kinderen

- houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind
- als pesten niet op de opvang gebeurt, maar op straat (in de wijk) probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken
- pesten op de opvang kunt u het beste met de pedagogisch medewerker bespreken
- vindt u geen gehoor voor uw verhaal neem dan contact op met het locatiehoofd van de betrokken locatie
- door positieve stimulering kan het respect vergroot worden of weer terug komen;
- steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

b) Ouders van pesters

- neem het probleem van uw kind serieus
- raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden
- probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- corrigeer ongewenst gedrag en benoem goed gedrag van uw kind
- blijf contact houden met de pedagogisch medewerker van uw kind

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

- maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de locatie staat.

c) Alle andere ouders

- neem de ouders van het gepeste kind serieus
- stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- geef zelf het goede voorbeeld
- leer uw kind voor zichzelf op te komen
- leer uw kind voor anderen op te komen
- oordeel niet te hard over de pester en zijn/haar ouders, realiseer u zelf dat de scheidslijn tussen gepeste, pester en meeloper erg dun is.

Bron informatie:

www.pestweb.nl

www.kanjertraining.nl

pestprotocol Protestant Christelijke scholen vereniging Leiderdorp (PCBO)

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021

10 gouden regels

1. We spelen samen en sluiten niemand buiten
2. We doen elkaar geen pijn en we blijven van elkaar en elkaars spullen af
3. We noemen elkaar bij de (voor)naam en gebruiken geen scheldwoorden
4. Ga met een ander om, zoals jij wilt dat een ander met jou om gaat
5. We helpen elkaar, we komen voor elkaar op en luisteren naar elkaar
6. We lachen samen, maar lachen elkaar niet uit en roddelen niet
7. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen
8. Als je ruzie hebt praat je het eerst uit, lukt dit niet dan vraag je hulp aan de pedagogisch medewerker
9. Word je gepest, praat er thuis en op de opvang over zodat iemand je kan helpen
10. Als je ziet dat een ander kind gepest wordt, vertel je dat aan de pedagogisch medewerker. Dat is geen klikken.

Titel	3.3.a Zorgen om kinderen
Proceseigenaar	Martine Terstegen
Laatst gewijzigd	08-04-2021